

Pædagogisk læreplan for Klostermarkens Børnehus

2020 - 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Indledning og læsevejledning	3
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan.....	5
Hvem er vi?.....	6
Overgange i Klostermarken	7
Pædagogisk grundlag	8
Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber	9
Pædagogisk læringsmiljø.....	12
Samarbejde med forældre om børns læring	13
Børn i udsatte positioner	15
Sammenhæng til børnehaveklassen	16
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.....	19
Inddragelse af lokalsamfundet.....	19
Arbejdet med de fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	20
De seks læreplanstemaer.....	22
Alsidig personlig udvikling.....	22
Social udvikling	25
Kommunikation og sprog	27
Krop, sanser og bevægelse	30
Natur, udeliv og science.....	33
Kultur, æstetik og fællesskab	36
Evalueringskultur	38

Indledning og læsevejledning

Velkommen til Klostermarkens pædagogiske læreplan. Dette dokument er udarbejdet i samarbejde med personalet i Klostermarken. Vi har gennem hele foråret ved forskellige læreplansmøder, i forskellige grupper, drøftet vores pædagogik og hvordan vi ønsker den skal præge børnene i Klostermarkens Børnehus.

Det har været en spændende proces at udarbejde den nye pædagogiske læreplan.

Klostermarken er inde i en udvikling og forandringsproces, hvor personalet i større grad videndeler og udnytter hinandens kompetencer på tværs. Vi har fokus på den høje faglighed, fast struktur for børnene, at arbejde i små grupper, massere af leg og fordybelse samt at tilbyde spændende læringsmiljøer dagen igennem.

Vi har ligeledes inddraget Klostermarkens forældrekontaktudvalg, i forbindelse med forældreinddragelse og samarbejde mellem institution og hjem.

Dette dokument skal forblive levende, det vil sige at det løbende bliver opdateret minimum 1-2 gange årligt. Vi ønsker at læreplanen skal fremstå opdateret, og at den skal beskrive, samt være retningsgivende for, vores pædagogiske praksis. Derfor vil læreplanen indeholde vores praksiseksempler og forskellig dokumentation som beskriver børnenes hverdag ud fra de opsatte lovpligtende rammer.

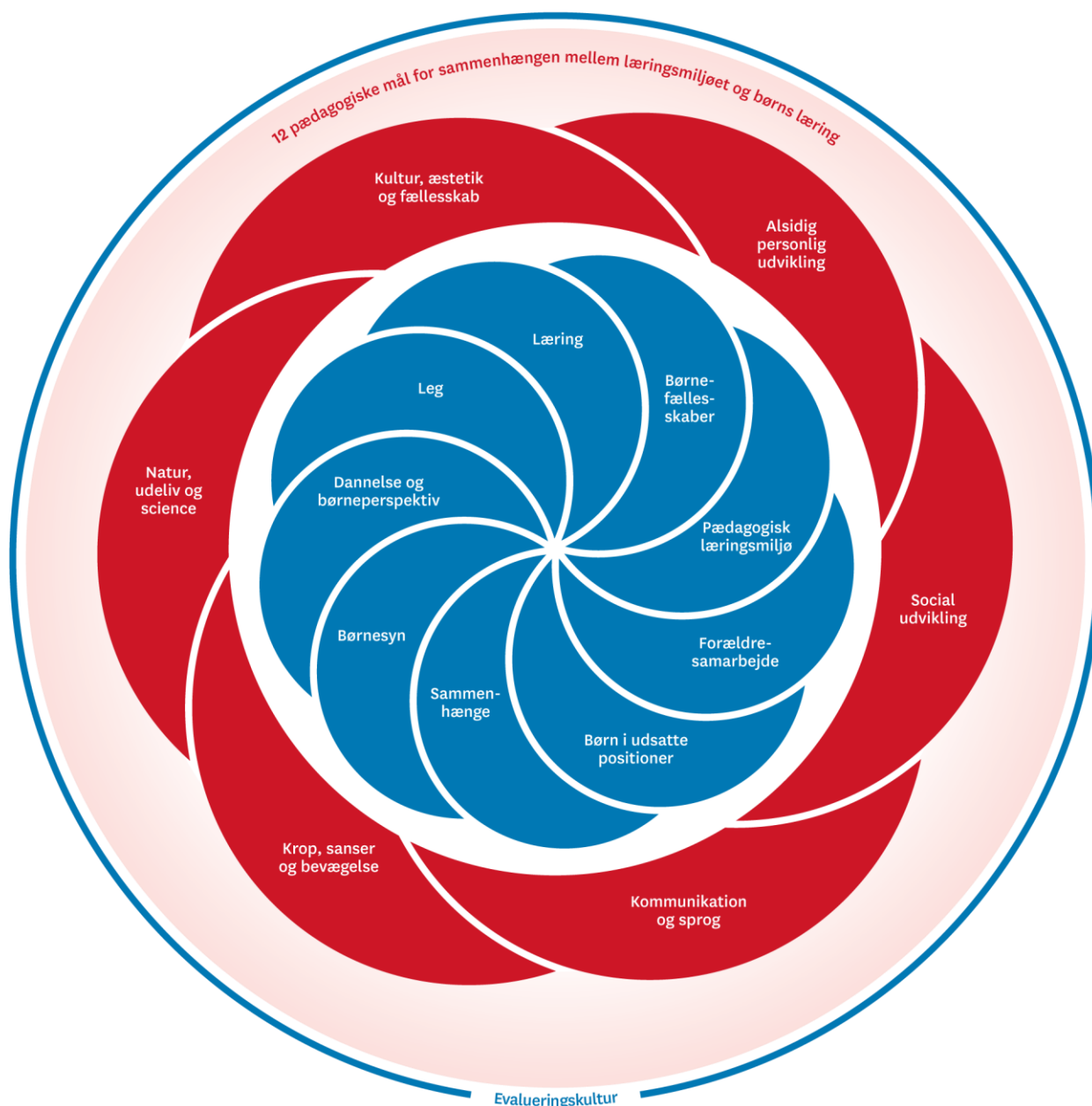
Du kan, som læser, benytte indholdsfortegnelsen til at danne dig et overblik. Læreplanen kan på den måde bruges som et opslagsværk og behøves ikke at læses fra start til slut.

Læreplanen er udarbejdet efter en given skabelon udarbejdet af ministeriet. Vi har forsøgt at gøre den så læsevenlig som mulig.

God fornøjelse

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Klostermarkens Børnehus ligger i Himmelev og har plads til 140 børn i alderen 0-6 år.

Vores hus er opdelt i 3 afdelinger: Lillehus, Mellemhus og Storehus.

Lillehuset har 3 vuggestuegrupper fra 0-2,5 år.

Mellemhuset har 2 småbørnsgrupper fra 2,5 til 4 år

Storehuset har en mellemgruppe fra 4-5 år og en kommende skolegruppe fra 5-6 år.

Alle børn har fast tilknytning til en fast stue med primærvoksne, der sikrer tryghed og nærvær, samt en fællesskabsfølelse børnene imellem. Det er ligeledes med til at underbygge et godt forældresamarbejde. Vi arbejder med børnenes nærmeste udviklingszone i tæt samarbejde med forældrene.

Vi er en institution under forvandling. Gennem de sidste 2 år har vi arbejdet på at optimere vores læringsmiljøer rundt om i afdelingerne. Vi har arbejdet med vores struktur samt vores daglige pædagogik. Vi er optaget af at bruge hinandens kompetencer, samt arbejde på tværs med børnene i mindre grupper, og hvordan vi får skabt rigtig dygtige legebørn.

Vi har fokus på høj faglig kvalitet, inddragelse af børneperspektivet samt plads til forskellighed, trivsel, udvikling og læring. Vi har ydermere fokus på de sociale relationer, samt at alle børn bliver set og hørt.

Vi prioriterer rummelighed samt inkluderende børnefællesskaber, nærvær, leg og fordybelse i vores arbejde med børnene. Vi har fokus på fantasi, nysgerrighed og dét at undersøge ting sammen både i forskelligt projektarbejde og i det daglige.

Vi har et stort, dejligt udemiljø og benytter det meget og rigtig gerne. Vi kan lide at være ude med børnene og benytte udemiljøet til læring og leg.

Klostermarken ligger i Ladegårdssområdet, et område tæt på fjorden og havnen samt parkerne i byen. Vi har busstoppested lige uden for døren, hvilket betyder, at det er nemt at bruge byen, tage i skoven, grusgraven i Trekroner eller til stranden ved Veddelev.

Klostermarkens Børnhus er en del af Område Midtøst, der består af Børnhuset Mælkevejen, Børnhuset Knolden, Vuggestuen Tummelumsen, Børnhuset Hanen, Børnhuset Ravnens samt Præstemarken.

Vores fælles vision er: *"At arbejde med høj kvalitet, med særlig fokus på leg og læring for at skabe robuste og demokratiske børn"*

Vi har fokus på **faglighed, nysgerrighed samt fællesskab.**

Vi samarbejder bl.a. omkring de kommende skolebørn, som mødes i foråret før de skal i skole. Ellers udvikler vi og sparere med hinanden på tværs.

Overgange i Klostermarken

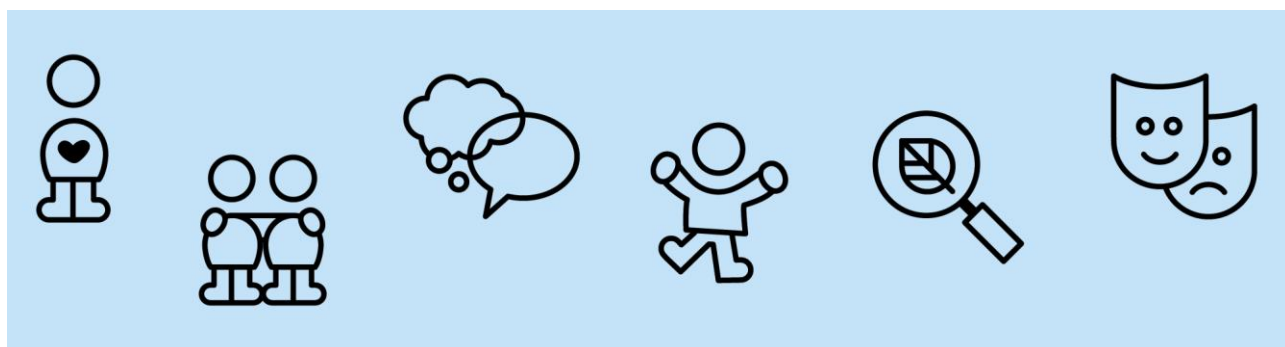
I gennem det sidste år har vi arbejdet struktureret med at styrke overgangene mellem Lillehus til Mellemhus, fra Mellemhus til Storehus og fra Storehus til skole. Overgangsarbejdet er fast på dagsordenen, da det er vigtigt for børnenes trivsel, udvikling og læring, at børnene føler sig både klar og trygge til overgangen, når de skal begynde i nye rammer, ofte med nye voksne. Ligeledes er det vigtigt at de voksne fra begyndelsen har et kendskab til de børn de modtager, så de på bedste vis kan tage imod børnene. Vi har i år afprøvet forskellige tiltag, som vi løbende vil evaluere for at sikre den bedst mulige overgang for børnene samt de voksne der modtager dem.

Fra Lillehus til Mellemhus

I lillehuset har vi i foråret, i forbindelse med overgangsarbejdet, samlet de største børn fra alle 3 stuer, i en slags "storebørnsgruppe". Formålet er at styrke de sociale relationer på tværs, samt at tilbyde børnene særlige tilrettelagte pædagogiske aktiviteter, som passer til børnenes udviklingstrin og som støtter op om det kommende skift. Børnene besøger Mellemhuset, leger på deres legeplads og på deres stuer. De deltager i deres aktiviteter samt i samling i Mellemhuset. Overgangsarbejdet gør børnene langsomt trygge i deres nye omgivelser, og de lærer samtidig de nye voksne at kende. Dette skal være med til at skabe tryghed og trivsel for børnene, når de begynder i Mellemhuset.

Fra Mellemhus til Storehus

I mellemhuset havde vi planlagt et forløb, hvor de største børn gennem hele foråret skulle komme på besøg og deltage i Storehuset. Vi blev desværre ramt af Corona og nedlukning, så overgangsarbejdet blev ikke i år af den kvalitet, vi drømte om. De børn som skulle i Storehuset blev samlet, hvor

de voksne lavede et særligt tilrettelagt forløb målrettet at ruste børnene til Storehuset. Det handlede om selvhjulpenhed og sociale kompetencer, som blev øvet ved f.eks. spil eller forskellige lege, gå på længere ture mv. Den sidste måned havde børnene mulighed for at besøge og deltage i Storehuset og lære deres nye voksne at kende.

Fra Storehuset til skole

Vi har i Klostermarken valgt at de ældste børn bliver samlet i en kommende skolegruppe. Dette gør at vi kan målrette de pædagogiske aktiviteter, så de styrker de kompetencer som børnene har brug for, når de skal begynde i skolen. Nærmere bestemt handler det om koncentration, udsætte egne behov, at kunne modtage en kollektiv besked, kunne samarbejde, samt at kunne lege og fordybe sig, forstå sociale spilleregler, være en god ven, kunne holde på en blyant og skrive sit navn, og at kunne gå til en opgave med nysgerrighed og gåpåmod. De skal være selvhjulpne og lære at have styr på deres ting mv. Børnene arbejder også meget med deres motorik. De præsenteres for forskelligt boldspil, rytmik samt længere ture, hvor de skal gå.

Hvert år samarbejder vi med de kommende skolebørn i vores område, hvor børnene deles op i grupper efter hvilken skole de skal begynde på. De mødes i Himmelevhallen og i Boserupskov. Børnene får sat ansigt på de andre børn, og nogle børn når at starte nye relationer op, som kan understøtte opstarten i skolen og at de hurtigere trives der.

Vi plejer også at besøge skolerne en del gange igennem foråret, men dette var aflyst grundet Corona. Forældrene var på besøg med deres børn i hold, før børnene endelig begynde i skolen. Det var det bedste der kunne tilbydes under de vilkår vi alle arbejdede efter. Dette forventes at blive anderledes til næste år. Vi arbejder hele tiden på at optimere overgangen mellem børnehave og skole.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Børnesyn

I Klostermarken mødes børnene af et åbent børnesyn. Det er vigtigt for os at alle børn føler sig unikke og at de har værdi i sig selv.

Vi arbejder målrettet pædagogisk med at børnene skal have et dejligt børneliv, hvor alle føler de hører til og er en del af fællesskabet. Alle børn kan bidrage, på hver deres måde.

Vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone for udvikling, og guider samt understøtter børnene gennem trygge rammer med fast struktur og forskellige former for læring alt efter, hvilket barn eller børnegruppe og alder, vi har med at gøre. Børn er forskellige og udvikler sig i forskellige tempi.

Vi arbejder med selvhjulpenhed, da det at kunne mestre forskellige opgaver styrker børnenes selv-værd og selvtillid. Vi understøtter børnenes trivsel, udvikling og læring gennem diverse læringsmil-jøer som vi løbende tilpasser og evaluerer. Endvidere lytter vi til, hvad der optager børnene og synes det er spændende at have en undersøgende tilgang sammen med dem.

Lillehuset

Vi prioriterer at nye forældre har mulighed for at komme på "før" besøg så ofte som muligt før den endelige opstart for deres børn. Dette medfører, at vi oplever en langt større tryghed for barnet og forældrene, når de begynder i vuggestuen. Vi får et større grundlag for at tilrettelægge indkøring på bedst mulige måde, da vi allerede har fået et bredt kendskab til barnets vaner og rutiner.

Dannelse og børneperspektiv

I Klostermarken skal alle børn ses og høres. Børnene lærer at indgå i flere forskellige fællesskaber, hvor der er forskellige spilleregler for at være med, så det er rart for alle at være i vuggestue eller børnehave.

Børnene lærer at man skal vente på tur og række hånden op, og de øver sig i at lytte til, hvad de andre børn fortæller. Der gives plads til alle, og samtlige har en stemme og bliver hørt. Ved samling bliver alle børn nævnt, så børnene får en følelse af, at alle børn hører til fællesskabet. Vi arbejder med, hvordan man er en god ven og hvordan man siger fra eller stop på den bedste måde. Vi lærer børnene at håndtere konflikter og at spørge efter hjælp, hvis det bliver for svært. Vi ønsker at alle børn skal være med til at bidrage på deres måde til at vi har en dejlig og rar børnekultur i Klostermarken.

Børnene lærer om demokrati på forskellige måder. Dette bl.a. ved at de får lov til at vælge eller stemme om et navn til en gruppe, hvilken leg der skal leges eller hvor turen skal gå hen. Vi lytter til, hvad der har deres interesse og bestræber at de bliver hørt i udarbejdelse af læringsmiljøer. Det er en vigtig del af vores daglige arbejde med børnene, at de har en stemme og har indflydelse på deres hverdag og bliver taget alvorligt.

Storehuset

Den nye gruppe i Storehuset skulle vælge et nyt navn til gruppen. Der var 3 navne i spil, som de skulle vælge imellem. Søstjerner, Krabber og Hajer. Hvert barn fik en stemme, som de skulle putte ned i en dåse med billede af det dyr, de ønskede at stuen skulle navngives efter. Børnene fik god tid til at tænke sig om og så stemme på det dyr de synes bedst om.

"Vi har oplevet, at der i vuggestuen gøres forsøg på at fremhæve det enkelte barns ressourcer, og imødekomme bestemte behov. Vi har en meget aktiv dreng med stort behov for at tumle, hvor vuggestuepersonalet imødekom behovet ved at sætte en lille rutchebane ind på stuen - til stor glæde for vores dreng, og i øvrigt også nogle andre børn på stuen."

>Forældre til dreng fra Lillehuset

Leg

I Klostermarken ser vi leg som fundamentet for børnenes udvikling. Leg handler om at undersøge hvem man er som menneske, i samspil med andre og med sig selv. Vi giver børnene rum til at kunne udfolde sig, mødes og socialisere. Både i den frie leg, hvor børnene selv skaber og udvikler legeuniverset og i vokseninitierede forløb, hvor vi går forrest, guider og er rollemodeller. Når vi går forrest, leger vi f.eks. sammen med børnene i mindre og udvalgte grupper. Vi deltager på lige fod med børnene og er aktører i legen, men samtidig sørger vi for at legen udvikler sig, og vi sætter krav til at børnene lytter til hinanden og responderer på hinandens idéer og påfund. På denne måde arbejder vi med at udvide børnenes handlerepertoire i forskellige typer af lege.

Børnene tilegner sig kompetencer som fleksibilitet, nysgerrighed, koncentration samt evnen til at gebærde sig som demokratiske borgere gennem leg.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Klostermarken er det et vigtigt fundament for børnenes trivsel, udvikling og læring at vi skaber trygge, stimulerende og tilpas udfordrende læringsmiljøer for børnene fra vuggestue til børnehave. Vi har igennem de seneste år haft meget fokus på, hvordan vi skaber spændende læringsmiljøer, hvordan vi introducerer vores læringsmiljøer og ikke mindst hvordan vi udvikler og vedligeholder vores læringsmiljøer både inde og ude. Vi har arbejdet med, hvordan vi gør et læringsmiljø indbydende. Ligeledes har vi arbejdet med, hvordan vi som voksne er sammen med børnene og guider dem i læringsmiljøet, for børnene indtager læringsmiljøet og er selv med til at udvikle det over tid. Det er vigtigt for os at følge og være nysgerrige på børnenes initiativer og hvad de igangsætter, og vi udvikler så læringsmiljøet derefter. Ligeledes er det vigtig for os, at vi tilbyder læringsmiljøer, der både indeholder høj og lav fysisk aktivitet. Vi har aktive læringsmiljøer hele dagen. Alle hverdagens rutiner er læringsmiljøer - alt fra aflevering til afhentning af børnene; måltider, garderobe, aktiviteter, legeplads samt ture ud af huset.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Klostermarken indgår vi i tæt samarbejde med forældrene om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi bestræber os på at inddrage forældrene så meget som muligt. I vuggestuen har forældrene mulighed for at komme på besøg med deres barn før selve opstarten, så personalet udvikler en tæt kontakt til forældrene før barnet endelig begynder. Vuggestuen tilbyder en "Godt Begyndt samtale", hvor forældre og personale evaluere opstarten, samt så småt begynder at opstille nogle udviklingsmål ud fra nærmeste udviklingszone for barnet.

Vi afholder årlige forældresamtaler i hele Klostermarken, hvor vi, i samarbejde gennem dialogredskabet, udarbejder fokuspunkter med henblik på barnets nærmeste udviklingszone. Vi opsætter sammen nogle mål for det fremadrettede samarbejde omkring barnet. Vi bruger dialogredskab fra "Hjernen og Hjertet", som er et redskab, der er udviklet til at styrke forældresamarbejdet omkring børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi arbejder på at have en fælles strategi for hele Klostermarken, så vores udgangspunkt for samtaler med forældre er ens i forhold til vuggestue og børnehave.

Vi har ligeledes forskellige overleveringssamtaler mellem Lillehus og Mellearhus, og mellearhus og Storehus. Vi arbejder i øjeblikket på at finde den bedste model for disse møder og afprøver forskellige modeller.

I Klostermarken samarbejder vi med PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning). Vi henvender os til PPR, når personalet har brug for kvalificeret sparring omkring et barn eller vi oplever nogle udfordringer omkring et barns sprog, motorik eller adfærd og udvikling generelt. Forældrene bliver altid inddraget før vi retter henvendelse til PPR, og de skal give samtykke i forbindelse med at andre end det faste personale i Klostermarken skal observere eller arbejde med deres barn.

Vi har forskellige traditioner og mærkedage vi fejrer sammen med børn og forældre. Det er julefest, sommerfest, afslutningsfest for de kommende skolebørn mv. Derudover arbejder vi på, at holde nogle flere små arrangementer for at skabe større fællesskab blandt nye og gamle forældre. Vi har mange tilflyttere, som skal ind i forældrefællesskabet, og det er en rigtig god måde at mødes på. Et godt forældrefællesskab gavner også børnenes fællesskab og sociale relationer.

Hvert år i september afholder vi forældremøde for hele Klostermarken. Til forældremødet er der valg til bestyrelse samt til Klostermarkens forældrekontaktudvalg (FKU). FKU holder møde 4-5

gange årligt. FKU bruges bl.a. til sparring på forskellige tiltag i Klostermarken. Vi bruger deres forældreperspektiv og input til at optimere Klostermarken på forskellige måder – senest i forbindelse med Corona. Vi arbejder hele tiden med at optimere vores forældresamarbejde både i forhold til kommunikation, information og indflydelse på børnenes trivsel, udvikling og læring.

Vi bruger aktivt FAMILY, som er en forældreplatform, hvor vi dokumenterer børnenes hverdag, samt kommunikerer sammen med forældrene om børnenes hverdag, og hvor der også er mulighed for at stille spørgsmål til stuen eller til pædagogisk leder.

Endvidere har vi dagligt et løbende samarbejde med forældrene i aflevering- og hentesituationer, og de kan altid bede om ekstra snakke, hvis de har en bekymring om deres barn.

"Personalet er opmærksomme og kommer til os forældre, hvis de ser noget, de studser over. Vi blev mødt af fagligt dygtige pædagoger med forskellige bud på handling og udvikling, da vores datter brugte den ene arm mere aktivt end den anden. Det var dejligt, at der var handling og løsninger bag deres ord."

>Forældre til barn fra Mellemhuset

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Klostermarken møder vi det enkelte barn og skaber de læringsmiljøer, som understøtter barnets nærmeste udviklingszone. I vores arbejde med børnene er vi specielt opmærksomme på børn i særlig udsatte positioner. Ingen børn er ens og nogle børn har, af forskellige årsager, behov for ekstra støtte og opmærksomhed, for at kunne udvikle sig på bedste vis.

I de tilfælde, hvor vi i Klostermarken observerer, at et barn har brug for en særlig indsats, går vi først i dialog med forældrene. Vores fælles dialog skal understøtte, at indsatsen foregår både i Klostermarken og hjemme. Indsatsen kommer på denne måde hele vejen omkring barnet.

Derudover har vi mulighed for at søge sparring og rådgivning hos PPR som består af andre fagpersoner, så som talepædagoger, psykologer, fysioterapeuter og specialpædagoger, for at tilrettelægge det bedst mulige læringsmiljø for barnet, selvfølgelig efter forældrenes orientering. Rådgivningen kan også gå på, hvordan vi kan forbedre vores pædagogiske praksis omkring barnet ved f.eks. at anvende Marte Meo. Her bliver der lavet videooptagelser af vores interaktion sammen med barnet og metoden har fokus på barnets ressourcer.

Vores opgave er at tilrettelægge et særligt pædagogisk forløb. Det er meget forskelligt, hvad det enkelte barn kan have brug for. Vi opstiller nogle mål, sammen med forældrene, for den indsats vi tænker vil styrke og hjælpe barnet i sin udvikling.

Hvad kan den pædagogiske indsats være?

Den pædagogiske indsats kan være at dele børnene op i ekstra små grupper, lave særligt tilrettelagte forløb, forberede barnet ekstra på, hvad der skal ske i løbet af dagen, guide barnet ekstra i de pædagogiske aktiviteter, etablere legegrupper, lave særlig sprogindsats med spil, små historier og projekter. Vi understøtter legen ved at skabe tydelige lege-/læringsmiljøer med f.eks. konstruktionsleg, rolleleg og bevægelseslege. Vi kan f.eks. vælge at bruge uderummet i større grad, hvis det understøtter barnets trivsel og udvikling.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Det er vigtigt for os i Klostermarken at understøtte at børnene får den bedst mulige overgang fra børnehave til skole. Derfor har vi valgt, at de kommende skolebørn er samlet i en *"førskolegruppe"* det sidste år de er i Klostermarken.

I førskolegruppen har vi særligt fokus på at skabe sociale kompetencer. Det handler både om relationer, men også om at indgå i et fællesskab og kunne forstå de sociale spilleregler.

Det kan handle om at udsætte egne behov, følge de regler der er anvist i en leg og kunne deles om legetøjet. Dette både når de voksne, eller når børnene selv, har sat rammen.

Derudover arbejder vi med fleksibilitet og koncentration.

I efteråret før indskrivning til skolen, afholder vi forældresamtaler. Her kigger vi sammen på barnets personlige og sociale kompetencer, og på hvilke fokuspunkter vi, i samarbejde med forældrene, skal arbejde med for at give barnet den bedste skolestart. For nogle børn er der mange fokuspunkter som skal finjusteres, og vi taler løbende med forældrene om, hvorvidt barnet kan nå at blive klar til skole eller evt. skal skoleudsættes, hvis det er en mulighed.

Vi holder samling hver dag, hvor strukturen lægger op til, at børnene bliver set og lyttet til, de venter på tur, de lytter til hinanden, de kommer med idéer til samtalerne, og der er en vekselvirkning mellem børnenes bidrag til indhold og vores dagsorden for samlingen.

Vi leger mange rammelege, hvor bevægelse og rytme er det fremtrædende. Disse lege understøtter sociale kompetencer, som børnene får brug for i det kommende skolemiljø: evne til fordybelse, forstå en fælles besked, være en del af et fællesskab, kropsbevidsthed, hvem er jeg, kreativitet, samarbejde, mod til at prøve nyt, lytte, bidrage aktivt, sige til og fra, blive set og hørt, og glæden ved at lære. Alt dette sker, mens vi bevæger os.

Vi arbejder med børnenes evne til at skabe relationer på flere planer. Dels i hverdagen, hvor legen har en fremtrædende rolle. Vi skaber legemiljøer, hvor børnene kan lege deres egne lege med deres kammerater, og vi laver legegrupper, hvor børnene sættes sammen på nye måder, gerne ud fra interesser, for at skabe grobund for nye relationer. Dette hjælper dem, når de skal møde mange nye børn i SFO og børnehaveklasse.

Vi støtter børnene i at løse konflikter - i takt med at de bliver ældre, udfordrer vi deres evne til at stå på egne ben i en konflikt.

Vi arbejder med tal og bogstaver. Vi laver alfabetet sammen med børnene på forskellige måder, så de får kendskab til og bliver fortrolige med bogstaverne. Børnene lærer at mestre at holde på en blyant og skrive deres eget navn. De får kendskab til tal og mængde samt lærer at regne simple plus stykker. De får kendskab til former og figurer og vi benytter science. Vi spiller spil, der understøtter børnenes nysgerrighed på tal, matematiske former og sammenhænge.

Vi samarbejder med de andre institutioner i Midtøst omkring de kommende børnehaveklassebørn. Samarbejdet hedder BLR (Bevægelse, Leg og Relationer). Formålet er, at børnene skal møde de børn, som de senere skal gå sammen med i SFO på de respektive skoler.

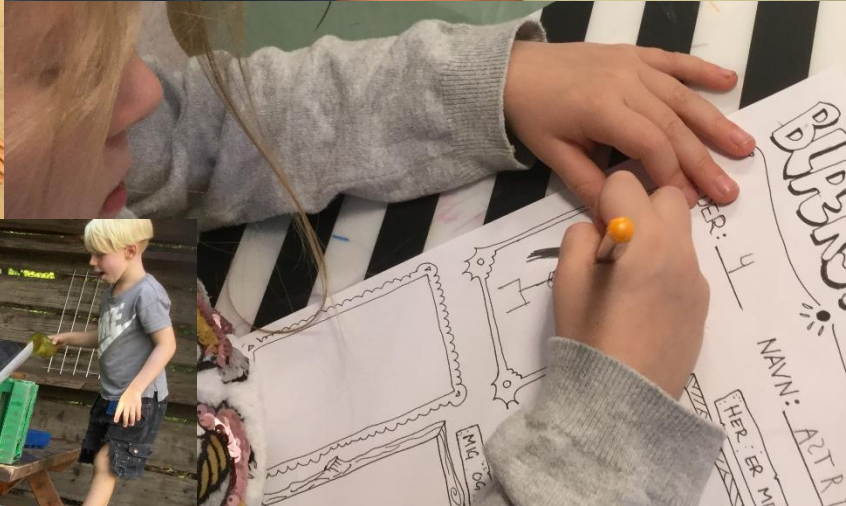
Dette kan foregå i Himmelevhallen eller i skoven.

Forløbet styres af en planlægningsgruppe, som dels aftaler, hvad der skal foregå det indeværende år, og dels evaluerer forløbet løbende.

Sidst på året besøger vi de forskellige skoler og leger på deres legeplads og får kendskab til skolen. F.eks. bliver børnene gjort bekendte med bl.a. lokalerne, hvor man kan gå på toilettet, og de får lov til at lege lidt i SFO, så de ikke skal bruge kræfter på at lære de fysiske rammer at kende, når de begynder og alt er nyt.

Vi har overleveringsmøder med skolen lige før børnene begynder.

Formålet med disse møder er, at vi overdrager viden med skriftlig accept fra jer forældre om børnene, så skolen kan tage bedst muligt imod det enkelte barn, danne gode klasser og støtte ekstra op, hvis et barn har brug for det.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Klostermarken bruger vi bl.a. biblioteket meget, dels for at finde materiale til ting børnene gerne vil undersøge, og dels for at være en del af den verden et bibliotek åbner op for. Vi benytter ligeledes specielt Musicon. Det kan være skateparken, men også de andre tilbud området tilbyder. Dette er særligt et motorisk og musisk læringsrum.

Vi bruger Domkirken som læringsrum, samt de andre museer som Roskilde har at tilbyde. Hver år til jul deltager vi i børnegudstjeneste i Himmelev Kirke, som giver børnene en forståelse for, hvorfor vi holder jul, og samtidig oplever de et fællesskab med andre børn i vores område. Derudover har vi et lille samarbejde med Bernadottegården, som er et lokalt plejehjem, hvor vi kommer hvert andet år og fejrer fastelavn sammen med plejehjemsbeboerne.

Vi kunne godt tænke os at udbygge samarbejdet mere med lokalområdet. Det kunne være at komme på besøg i virksomheder, eller det kunne være at være aktive med at udsmykke eller optræde i forskellige sammenhænge.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi ønsker at Klostermarken skal fremstå som et indbydende og velholdt børnehus både inde og ude, hvor både børn og voksne trives og udvikles. Det er et vigtigt element for os, at der er skabt nogle gode æstetiske rammer for børnenes læringsmiljø. Det kommer til udtryk ved god orden i de fysiske læringsmiljø. Børn og voksne tager alle ejerskab for at der ryddes op og stilles på plads, når man er færdig med at lege. Dette fordi det er vigtigt at læringsmiljøet er klar til de næste børn, der gerne vil lege. Vi prioriterer, at vi tilbyder forskellige fysiske rammer, både hvor der er mulighed for fysisk udfoldelse, og rammer hvor der er mulighed for ro og fordybelse. Vi forsøger også at skabe rum til at børn, der har behov, kan få noget alenetid. Det kan være et rum med en sækkestol og nogle bøger, og nogle børn bruger f.eks. kontoret til at lege med dyr eller sidde og tegne, både alene eller sammen med få børn. Alle grupper har hver dag også en eller anden form for afslapning, hvor alle lige slapper af og mærker dem selv. Børnene ligger på et tæppe, får historie eller hører afslapningsmusik.

Vi arbejder med at børnene skal have kendskab til forskellige udtryksformer, hvor vi som voksne sidder sammen med få børn og guider dem i processen, uden at gøre tingene for dem. Vi udfordrer børnene ved at sætte rammerne for, hvad de skal. Det kan f.eks. være at de skal tegne en krabbe eller lave en krabbe i sten, som børnene fra krabbestuen lige har gjort.

Vi lærer børnene at de skal gøre sig umage, give sig tid, og at det er ok, at det kan være svært, samt at øvelse gør mester. Vi gør meget ud af at hænge børnenes produkter op, så de kan se, hvad de har skabt og de kan vise og tale om f.eks. deres maleri. Det gør også at børnene passer på de ting der hænger på væggen.

Indretning af nye lege- og læringsmiljøer med fokus på det fysiske, psykiske og æstetiske.

Før og efter.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Selvhjulpenhed i Lillehuset

Vi arbejder med hvert barns nærmeste udviklingszone. Garderoben er et af vores vigtige læringsmiljøer, hvor børnene gennem voksenguidning lærer, efter deres udviklingstrin, selv at tage tøj af og på.

For nogle børn er det at tage sko på en let opgave, mens det for andre børn er en svær, uoverskuelig opgave, der kræver tålmodighed og at de selv prøver mange gange ved opfordring og opmuntring, samt lidt hjælp til det lykkes at gøre det selv. Når det lykkes udvikler barnet en tro på dem selv og at de selv kan.

For nylig har vi haft ekstra fokus på at børnene selv kravler op af en stige til krybben, når de skal sove. Det styrker børnenes grov motorik, kendskab til at kravle op af en stige og holde fast samt tro på at de godt kan selv. Vi støtter og guider dem i selv at kravle op.

Eksempel fra en dag i Lillehuset

Pædagog hjælper og støtter et barn i selv at kravle op af stigen til sin krybbe. Hun støtter og guider barnet, så barnet får lyst til selv at prøve igen og igen, og dermed langsomt udvikle både sine alsidige personlige kompetencer, men også sin grovmotorik. Barnet er motiveret og vil gerne selv.

Spisesituation i Mellemlhuset

Pædagogen Katrine inviterer dagens 2 børn med ud i spisesalen, hvor de sammen skal dække borde, mens resten holder samling på stuen. Katrine har sat kopper, tallerkner og bestik frem på et bord og fortæller Mads og Simone, hvor mange der skal sidde ved hvert bord. Mads, Simone og Katrine hjælper hinanden med at dække bordene. Katrine spørger om der mangler noget og Mads siger, at der mangler vandkander og det henter de sammen. Bagefter sætter de bordkort på bordet som viser billeder af de børn som skal sidde ved det enkelte bord. Katrine snakker med Mads og Simone om dagens menu og de går sammen ind på stuen til deres venner og fortæller hvad de skal have at spise.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lillehuset

Ved samling på Pandastuen bliver alle børn råbt op, og der vises et billede af barnet. Vi snakker om, hvem der er kommet og hvem der holder fri, ferie eller er syge. Børnene hører og lærer også hinandens navne ved at høre navnet og se barnet på billede. Derved lærer børnene, at alle børn er vigtige i gruppen, også selv om de ikke er i vuggestue.

Børnene skiftes til at vælge en sang, og lærer derved at vente på tur og respektere den sang, de andre børn vælger. Dette bidrager til børnenes demokratiske dannelse på længere sigt. Dagen gennemgås ved hjælp af piktogrammer og Tegn til Tale for at understøtte børnenes sprogforståelse, og for at hjælpe dem til at forstå overgange på et simpelt niveau.

Mellemhuset

Hver gang vi går på tur får børnene tildelt en "gå ven". Det kan i perioder være en fast person, men det kan også skifte alt efter, hvad der er godt for børnene i gruppen. Vi snakker om, hvad det vil sige at være "gå venner" og at man skal passe ekstra på hinanden, men at de sammen skal passe på de andre børn. Børnene skal holde øje med, at de andre kan følge med, ellers må man stoppe op og vente. Vi øver ansvar og empati, samt at man er en del af et fællesskab. De lærer også at tage hensyn til hinanden i forhold til, hvis nogle børn går særligt langsomt eller har svært ved at holde hånd og skal have lidt hjælp til at huske på det.

Storehuset

Vi har mange spil og spiller meget med børnene i Storehuset. Der er meget læring for børnene i at spille spil og det styrker bl.a. de sociale kompetencer, men også den alsidige personlige udvikling samt kommunikation og sprog mv. Børnene introduceres til forskellige spil af de voksne, der guider børnene, til de selv kan finde ud af at spille med hinanden. Vi prioriterer forskellige spil, med forskellig sværhedsgrad og elementer, så alle børn kan være med på deres niveau. Spillet må ikke være for svært, så de opgiver og ikke har lyst, men ej heller for let, så det bliver kedeligt. Vi skal, som voksne, også tænke på at der ikke er for mange forstyrrelser tæt ved det bord der spilles ved. Der er forskellige spilleregler for de forskellige spil og de skal overholdes for at man er en god "spille ven". Børnene hjælper og guider hinanden med spillets regler. Der er tabere og vindere, og det snakker vi om, samt hvilke følelser det kan fremkalde. Vi hjælper børnene til at takle de følelser, som det kan fremkalde f.eks at tabe. Dét, at lære glæden ved at spille og hygge sig sammen ved spil, er et stort socialt element for børnene.

"Man skal spille sammen med nogen, ellers er det ikke sjovt. Men man kan også være for mange. Alle kan være med."

"Man kan lære mere, mere og mere at spille, fordi så kan man lære reglerne, når man lige er begyndt at spille spil."

>To børn fra Storehuset om at spille spil

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lillehuset

I Lillehuset bruger vi babytegn i gennem hele vores hverdag. Babytegn er håndtegn som understøtter barnets sproglige udvikling.

De voksne i Lillehuset bruger tegnene, mens vi taler og sætter derved tegnene sammen med sproget. Tegnene er en overgang til sproget, og gør at vores børn helt ned til 8-10 mdr. kan signalere, hvis de f.eks. vil have "mere", er "tørstig", er "færdig", eller skal "tisse".

Vi bruger også meget tegnene til at understøtte sproget når vi synger. I takt med at børnenes sprog udvikler sig, er tegnene ikke længere så nødvendige mere.

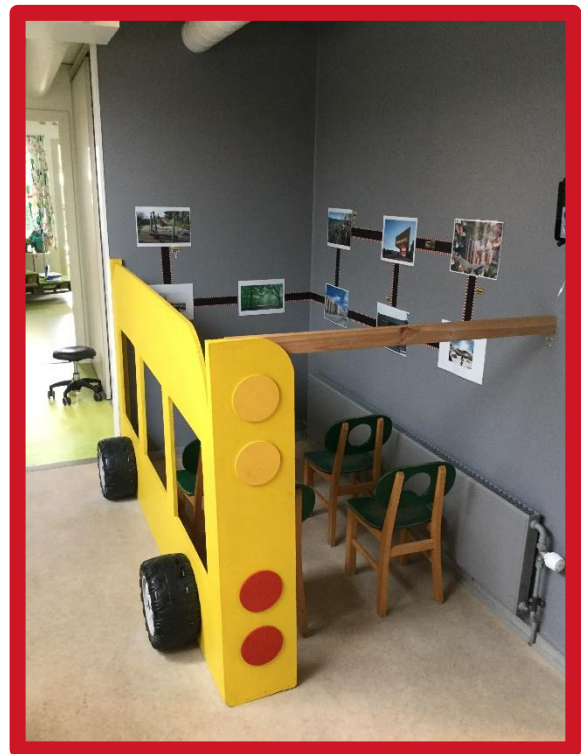
Eksempel fra spisesituation i Lillehuset:

Vi sidder og spiser frokost. Oskar sætter pegefingeren ind på den anden hånds håndflade. Den voksne siger: Jeg kan se, at du vil have mere, men er det vand eller mad? Oskar peger på vandkanden og den voksne siger: Du er tørstig og du vil gerne have mere vand.

Mellemhuset

Vi har lavet et nyt læringsmiljø i hjørnet af gaderoben, som forestiller en bus med vinduer, 6 stole, et rat og billeder på væggen som kan bruges som inspiration til, hvor man kan køre hen.

Læringsmiljøet skal bl.a. stimulere den sproglige udvikling ved hjælp af billeder fra nærmiljøet, som de fleste børn har kendskab til. Vores børn har alderen 2-4 år, hvor sproget er en vigtig del af vores arbejde. Der er f.eks. billeder af Ros Torv, Vikingeskibsmuseet, legepladser, skov m.m.. Derudover er bussen genkendelig for alle aldersgrupper, og alle har de nødvendige kompetencer til at indgå i dette læringsmiljø. Der er mulighed for at flere børn kan deltage i dette miljø, og på længere sigt vil vi udvide med en ventebænk/busstoppested, samt bidrage med andre elementer, som kan udvikle legen og børnenes sprog.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Mellemhuset

Børnene lærer på mange måder, især igennem kroppen og sanserne. Rytmen i vores sprog læres gennem sang, samt rim og remser.

Sange uden fagter sætter vi rytme på f.eks. ved at klappe på hænder og lår.

Vi bruger meget at synge, også når vi har emner som her på billedet, om "Krible krable dyr", hvor vi leger "trolden i æsken". Vi bruger trommen til rytmen, og så kan trolden bevæge sig som f.eks. en mariehøne eller en græshoppe. Den voksne synger,

og børnene ligger helt stille rullet sammen som en kugle og venter på, at der siges ”Trolden i æsken – kom nu frem”. Børnene springer frem og danser/kravler, som det nu er blevet aftalt forinden. Når trommen stopper er det ”ned i æsken” igen. Nyt vers, ny begyndelse. Børnene mærker både at deres krop er i ro og også aktiv.

Storehuset

Igennem ugentlige rytmikforløb arbejder vi med børnenes motoriske, rytmiske og sansemotoriske udvikling.

Et rytmikforløb består af rammelege, hvor pædagogen sætter en ramme for rytmik- og bevægelseslege, og en grundlæggende regel i forløbet er, at alle børn skal kunne deltage ud fra de præmisser, som de hver især har, og det er børnenes idéer, som tages med ind i legene.

Rytmikken styrker børnenes fantasi, deres rytmiske sans og deres motoriske udvikling, herunder deres sansemotoriske udvikling. I rytmikken øver vi både den alsidige personlige udvikling i form af at turde deltage, give sig selv hen i det ukendte og blive kigget på, samt de sociale kompetencer, som at vente på tur, at lytte, at bestemme og at andre bestemmer. Alt sammen kompetencer, som børnene bruger videre i deres egne lege. Derudover simuleres sproget ved rytme, sang og musik.

Et forløb kan bestå af:

En bevægelsesleg til musik, hvor vi øver alle grundbevægelser. Hoppe, løbe, rulle, kravle, dreje, springe, gå på tæer, gå på hæle m.m.

Stopdans. En fantastisk leg, for den kan leges på 100 måder, f.eks. med hulahopringe. Vi danser til musik. Når musikken stopper skal alle have en hånd inde i ringen, numsen skal være i ringen, eller der skal være 3 børn i hver ring, og til sidst er vi alle i den samme ring. Stopdans kan også være at børnene går sammen 2 og 2 og laver en ”maskine”, når musikken stopper.

En fantasileg, hvor børnene skiftes til at bestemme, hvordan vi skal komme over gulvet, eller en fantasileg hvor børnene er tryllemestre på skift. Tryllemesteren tryller flokken om til løver, flagermus, katte, slanger – alt er muligt.

En fangeleg. Vi øver rum- og retningssans og adrenalinen løber i kroppen, når man kan blive fanget. For nogle børn er det en stor udfordring at blive fanget – det er farligt, og har man tabt når man bliver fanget?

Vi slutter altid af med en form for afslapning. Når vi har tumlet, leet, blevet forpustet, og brugt vores kroppe og sanser på mange forskellige måder, er det vigtigt at komme ned i gear, før vi skal videre med dagens lege.

Under afslapning til stille musik, øver vi dét at mærke sig selv. Vi øver den taktile sans, ved at pædagogen berører barnet let forskellige steder på kroppen, og barnet fortæller, hvor de bliver berørt, f.eks. skulderen, storetåen og knæet. Det kan også være, at pædagogen triller en bold rundt om barnets krop, hvorved barnet mærker kroppens afgrænsning.

"Vi ser, at især forløb med læreplanstemaerne, såsom "dyr" og "kroppen", er til stor glæde for vores børnehavepige. Ved at beskæftige sig med samme tema over tid om f.eks. dyr, ser vi, at hendes begejstring for læring øges, og hun fortæller glad om aktiviteterne fra børnehaven, når hun kommer hjem"

>Forældre til barn fra mellemhuset

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Digital dannelse i børnehavehøjde

I storebørnsgruppen arbejder vi med, at introducere børnene for forskellige måder at arbejde med digitale arbejdsredskaber (eller *devices*, som det også kaldes). Børn er undersøgende, nysgerrige og legende af natur og denne tilgang flytter vi over i et digitalt univers: vi har PC'er stående på stuen, som børnene har fri adgang til. Vi guider dem i de grundlæggende funktioner: I brugen af både mus, tastatur, og tænd og sluk knapper. Med disse redskaber indfører vi en taktil dimension, som ikke er til stede på samme måde, som når man benytter en iPad. Denne taktile feedback, fra de fysiske knapper, styrker rent faktisk forbindelsen mellem børnenes hjernehalvdele og er med til at børnene husker bedre.

Første gang børnene skal bruge maskinerne, er de i mindre grupper, sammen med en voksen. Den voksne fortæller ikke direkte til børnene, hvordan de skal gøre, men lader dem undersøge sig frem - lidt som en skattejagt, hvor de f.eks. skal finde tænd-knappen – symbolet for tænd/sluk har de fået vist på et stykke papir.

Vi har en undersøgende tilgang til IT, som skal styrke børnene i at kunne afkode, hvordan et styresystem, et program eller en app fungerer. De lærer at "læse" hvad der er på skærmen. F.eks. er disse knapper næsten ens for alle systemer:

= Lukke et program.

= Få vinduet til at fylde skærmen.

= Minimere et vindue.

Undervejs navngiver vi de forskellige elementer på skærmen og computeren: Cursor, mus, tastatur, vindue, startknap, højreklik, o.lign. Børnene får altså en grundviden, som de kan tage med sig videre til andre programmer, systemer og apps. Vi viser dem heller ikke direkte, hvordan de finder spil og andre sjove ting på PC'erne, men lader dem finde det selv. Vi står for skiftetider ved PC'erne, så visse børn ikke "hænger fast", og vi lader dem undervise hinanden i, hvordan man skal gøre.

Desuden laver vi også kreativt skabende projekter med iPads med bl.a. tegne-apps, musik og stop-motion film. iPads bruger vi også til at finde informationer, sammen med børnene, om nogle af livets store spørgsmål: Hvor stor var det lige en t-rex var? Hvor mange tænder har en haj? Hvor langt er der nu engang til månen?

Bål i Mellemhuset

I Mellemhuset er der sammensat en storegruppe som 4 formiddage om ugen samles til fælles leg og aktiviteter. De skal arbejde med at styrke deres indbyrdes relationer, skabe sammenhold og give dem tryghed i at deltage i fællesaktiviteter.

Et eksempel på en formiddag kan være en af storegruppens båldage. Børnene i gruppen vil gerne bruge de rabarber som vokser i legepladsens egne plantekasser. Ifølge med en voksen får et par af børnene lov at komme med hen og plukke rabarberne, og hurtigt kommer flere børn fra gruppen til. Børnene plukker grøntsagerne i fællesskab og de samler dem på bordet i bålhuset. De hjælpes ad med at skylle alle rabarberne i en balje vand. Imens forbereder en anden pædagog bålet med hjælp fra et par af børnene i gruppen. Vi finder sammen avispapir, træ og tændstikker i bålhuset, og bygger et bål op. Mens vi tænder bålet, bliver der fundet spækbræt og små knive frem til at skære rabarberne ud med. Der er stor interesse hos børnene og alle vil gerne deltage i forberedelserne til rabarbertriflen. Vi voksne er opmærksomme på, at alle børn får en oplevelse af at være en del af madlavningen, enten ved at snitte rabarber, lave harvegrynsdrys eller piske flødeskum. Samtidig sørger nogle af børnene for flere gange at komme hen til bålet for at sikre, at der er gang i flammerne, mens andre igen hjælper med at dække bordene oppe på græsset, og der går ikke mange minutter før alle børn er samlet. Spændingen er tydeligt at se, og hurtigt er der tomme tallerkner rundt på bordene. Med voksenstyret samtale fastholdes børnenes interesse for aktiviteten. Der snakkes om, hvem der har rabarber hjemme i deres haver, og kan lave samme grød derhjemme – og én efter én får de lov at fortælle om de har noget andet derhjemme, som man ligesådan kunne lave grød af.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Storehuset

Vi arbejder løbende med at introducere børnene for forskelligartede måder at udtrykke sig på. Springbrættet til en ny udtryksform starter hos os med et *indtryk*; børnene skal opleve noget, sanse det (se, høre, røre etc.), så de har noget at udtrykke sig på baggrund af. Eksempelvis får børnene til opgave at tegne en oplevelse de har haft i den store gymnastikhal eller de former dyr af trylledej efter en tur i zoologisk have. De bearbejder på denne måde deres indtryk via udtryksformen, en såkaldt æstetisk læreproces.

De voksne introducerer børnene til nye materialer ved, som udgangspunkt, først at lade børnene prøve selv – de får bedre mulighed for at lære det, ved at *gøre* det. Undervejs guider vi dem så, hvis der er behov. Målet er at børnene får mod til at prøve og at turde give sig i kast med nye medier og produktioner, uden at de skal føle sig forpligtede til at gøre det rigtigt og perfekt i første forsøg.

Vi har også som mål, at alle børnene i en gruppe eller en stue laver et færdigt produkt. Vi udstiller produkterne med tilhørende billeder af processen, for at styrke fællesskabet i børnegruppen *"her er noget vi alle sammen har været med til og bidraget med!"*.

Et eksempel er et projekt om *"Mig og min stue"*; børnene skulle tegne selvportrætter. Vi var opmærksomme på, og satte også krav til, fordybelse og detaljegrad – bl.a. ved at spørge ind til *"hvordan kunne du tegne dine øjenbryn? Prøv at kigge i spejlet, hvordan de ser ud"*. De skulle så gå til et spejl, så de havde mulighed for at se sig selv (indtrykket) inden de tegnede det (udtrykket). Vi arbejder med små grupper på maks. fire børn, så der var ro og plads til fordybelse, guidning og en lille sludder undervejs.

De færdige malerier blev hængt til skue på stuen, så børnene kunne se sig selv, blandt deres børnehavekammerater.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Klostermarken er vi i gang med at udvikle på vores evalueringskultur, så den bliver mere brugbar og systematisk. Vi har valgt at arbejde med skema til handling som model i hele huset. Vi vil bruge stuemøder og afdelingsmøder til at arbejde med evaluering, samt hvordan vi kan bruge evaluering til at opkvalificere vores daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Skema til handling

INDHOLD Hvad vil vi arbejde med? Grundet ombygning i Mellemhuset, har vi valgt at lave en storbørns-gruppe i Lillehuset på tværs af stuerne (Panda-, Giraf- og Pingvin-stuen). Vores pædagogiske begrundelse for dette er, at kunne tilrettelægge aktiviteter til børnenes udviklingstrin, styrke de sociale relationer, samt styrke overgangen til Mellemhuset.	
MÅL Hvad vil vi gerne opnå? Vi vil gerne opnå at børnene bliver udfordret i det udviklingstrin de er i og gøre overgangen til Mellemhuset lettere. Tilrettelægge aktiviteter for børnene, som passer til deres udvikling, gør dem parate til start i Mellemhuset og styrke deres sociale relationer i mellem hinanden. At børnene opnår nye legerelationer, kan fordybe sig i de aktiviteter de bliver præsenteret for uden forstyrrelser af mindre børn. At børnene bliver parate til start i Mellemhuset, i form af sociale relationer hinanden i mellem, styrke deres koncentration, gøre dem mere selvhjulpne til at tage tøj af og på.	
TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet? Pædagogisk grundlag; • Legen • Læring • Børnefællesskaber • Pædagogisk læringsmiljø Læreplanstema; • Social udvikling (Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer) • Krop, sanser og bevægelse (De pædagogiske læringsmiljøer skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolig med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse. • Natur, udeliv og science	ANSVARLIG Hvem gør hvad?

De tiltag vi vil gøre os er; • Besøge Mellemhusets legeplads • Planlægge aktiviteter tilpasset børnenes udviklingstrin • Stopdans - Leg med perler	Lonnie, Emma og Camilla
TEGN Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet? • Begejstring • Mestre nye kompetencer - Nye sociale relationer	
OPFØLGNING Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet? Inden rykket i Mellemhuset – midt januar'20	ANSVARLIG Hvem gør hvad? Lonnie, Emma og Camilla
EVALUERING Formål: de har opnået "målet" at få relation på tværs af stuerne. Aktiviteter har foregået uforstyrret af "de andre små"; meget positivt De har fået set de nye "rammer" i mellemhuset +deres legeplads, så der er trygge Vi gentog aktiviteter flere gange De spurgte selv efter om vi skulle eks. Lave stopdans, modellervoks, perler I aktivitet var de fordybet; koncentreret i laaang tid og bedre til det Vi italesatte at de var de "store" de voksede med rollen, og vi havde en legende tilgang til det Næste gang skal vi kordinere med voksne fra mellemhus at være lidt sammen med dem, så børnene ser de voksne og børn de skal på stue med Optimalt er det vigtigt at der er en voksne fra hver stue; trygt for børnene og det tværfaglige samarbejde	DOKUMENTATION

En stor del af vores evaluering sker ved mundtligt feedback og refleksion mellem personalet, bl.a. for at lave små justeringer i hverdagen. Det er vigtigt at pædagogerne ved, hvorfor de handler som de gør, og hvor der skal justeres. Vi udfører forskellige prøvehandlinger for at undersøge, læringsmiljøer og hvilke tiltag der fungerer bedst for lige netop dén børnegruppe eller for et bestemt barn.

I Lillehuset har vi lavet prøvehandlinger i forhold til f.eks. at bringe fællesrummet i spil. Hvordan kan vi indrette fællesrummet, så det både kan fungere som garderobe, men også et rum hvor børnene kan lege fordybet, bruge kroppen og blive udfordret motorisk? - Vi har opdelt garderoben, så børnene får mere ro til at arbejde med selvhjulpenhed.

Vi har lavet forskellige prøvehandlinger i forhold til, hvordan man udvikler de sociale relationer mellem de kommende skolebørn. Bl.a. med at tilbyde mange former for spil, både brætspil af simpel karakter, som børnene hurtigt selv kan spille uden voksne, og spil, hvor de voksne skal være med til at guide grundet sværhedsgraden, men også fysiske spil som hockey, fodbold og stikbold. Hen ad vejen gennem observation har vi justeret antallet af børn, hvem der er gode sammen, hvem der måske godt kunne få øje på andre "venner", hvem der bedst kan spille brætspil i ro m.v.. Men vi har erfaret, at spil på alle mulige måder har stor værdi for fællesskabet og for de sociale relationer. Vi skal bare hele tiden have øje for, hvordan vi opstiller læringsmiljøet for børnene.

Vi inddrager også vores pædagogiske konsulenter til sparring gennem bl.a. det nye tilsynskoncept, hvor vi brugte KIDS måling som evalueringsredskab. Derudfra har vi valgt 2 indsatsområder. Dette handler om måltidet i Storehuset samt overgang fra Mellemløbet til Storehuset. Vi har udarbejdet handleplaner som løbende skal evalueres på afdelingsmøder og på personalemøder.

Sammen med de andre institutioner i området, har vi fire gange om året læringsgruppemøder. Møderne bruges til, at vi udveksler erfaringer for at blive klogere på os selv og vores praksis. Vi inspirerer hinanden, bl.a. ved at vi skiftes til at fremvise vores intuitioner for hinanden og fortælle om, hvordan man arbejder pædagogisk.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Klostermarken vil vi løbende arbejde med evaluering af den pædagogiske læreplan. Vi vil primært benytte vores afdelingsmøder til dette. Vi vil tage udgangspunkt i vores skema til handling, børnenes udtalelser og trivsel, vores dokumentation, samt kigge på den foregående periodes pædagogiske aktiviteter og læringsmiljøer. Med afsæt i denne evaluering vil vi justere vores arbejde med børnene, samt vores pædagogiske læreplan. Om muligt vil vi også bruge forældrene.

Vi vil benytte vores læreplansmøder, hvor pædagoger fra alle afdelinger skiftevis deltager, til at arbejde med, at gøre vores evaluering mere brugbar og systematisk. Vi vil kigge på forskellige metoder og hvordan vi kan bruge evalueringen mere i hverdagen, så den giver mening og større faglig kvalitet i Klostermarkens Børnehus.

